

1.1 *Sattuman taksonomia.* Selaa läpi David Aldousin verkkosivulla

<http://www.stat.berkeley.edu/~aldous/Real-World/100.html>

listattuja esimerkkejä sattuman kokemisesta ja havaitsemisesta reaali maailmassa.

- (a) Keksi 3–5 luokkaa, mihin satunnaisuuden eri ilmentymiä voidaan luokitella. Luokitteluperusteet voit vapaasti itse keksiä.
- (b) Onko mielestäsi mahdollista luokitella Aldousin lista järkevästi 3–5 kategoriin?
- (c) Jos olet sitä mieltä, että luokittelu ei ole mahdollista, perustele miksi.

1.2 *Umpimähkään valittu kokonaisluku.* Luvuista $\{1, 2, \dots, 100\}$ valitaan umpimähkään yksi. Esitä joukko-opin avulla seuraavat tapahtumat ja laske vastaavat todennäköisyydet:

- (a) Valittu luku on kaksinumeroinen.
- (b) Valittu luku on kaksinumeroinen, joka ei ole jaollinen luvulla 11.
- (c) Valittu luku on seitsemällä jaollinen.

1.3 *Ehdolliset todennäköisyydet.* Olkoon Ω kahta symmetristä nopanheittoa kuvaava tn-avaruus ja P vastaava tn-mitta, jolle pätee $P(\{\omega\}) = 1/36$ kaikilla otoksilla ω . Keksi esimerkkejä tapahtumista missä

- (a) $P(A|B) < P(A)$,
- (b) $P(A|B) = P(A)$,
- (c) $P(A|B) > P(A)$.

1.4 *Tn-vektorit ja tn-mitat.* Vektori $p = (p_1, \dots, p_n)$ on *todennäköisyysvektori*, jos $p_i \geq 0$ kaikilla i ja $\sum_{i=1}^n p_i = 1$. Kun on annettuna otosavaruus $\Omega = \{\omega_1, \dots, \omega_n\}$ ja todennäköisyysvektori $p = (p_1, \dots, p_n)$, määritellään joukkofunktio P kaavalla

$$P(A) = \sum_{i:\omega_i \in A} p_i, \quad A \subset \Omega.$$

Näytä, että näin määritelty P on *todennäköisyysmitta*, eli että pätee

- (a) $P(A) \geq 0$ kaikilla $A \subset \Omega$,
- (b) $P(\emptyset) = 0$ ja $P(\Omega) = 1$,
- (c) $P(\bigcup_{i=1}^k A_i) = \sum_{i=1}^k P(A_i)$ kaikille erillisille tapahtumille $A_1, \dots, A_k \subset \Omega$.

Jatkuu seuraavalla sivulla...

1.5 *Facebook-juorut.* Vanhat luokkatoverit Aada, Bertta ja Cecilia muodostavat Facebook-kaverisuhteita satunnaisesti siten, että kukin pari linkittyy keskenään muista riippumatta todennäköisyydellä $p = 0.9$. Mikäli joku kolmikosta kuulee juorun, välittää hän sen heti kaikille Facebook-kavereillensa eteenpäin. Jos Aada kuulee juorun, mikä on todennäköisyys että:

- (a) Cecilia kuulee sen?
- (b) Cecilia kuulee sen, jos Aada ja Bertta eivät ole Facebook-kavereita?
- (c) Cecilia kuulee sen, jos hän ei ole Aadan Facebook-kaveri?